

PHƯƠNG PHÁP VÀ KĨ NĂNG

Phần thi Đọc hiểu – Bài thi đánh giá tư duy Đại học Bách Khoa Hà Nội

A. Một số thông tin về bài thi Đọc hiểu

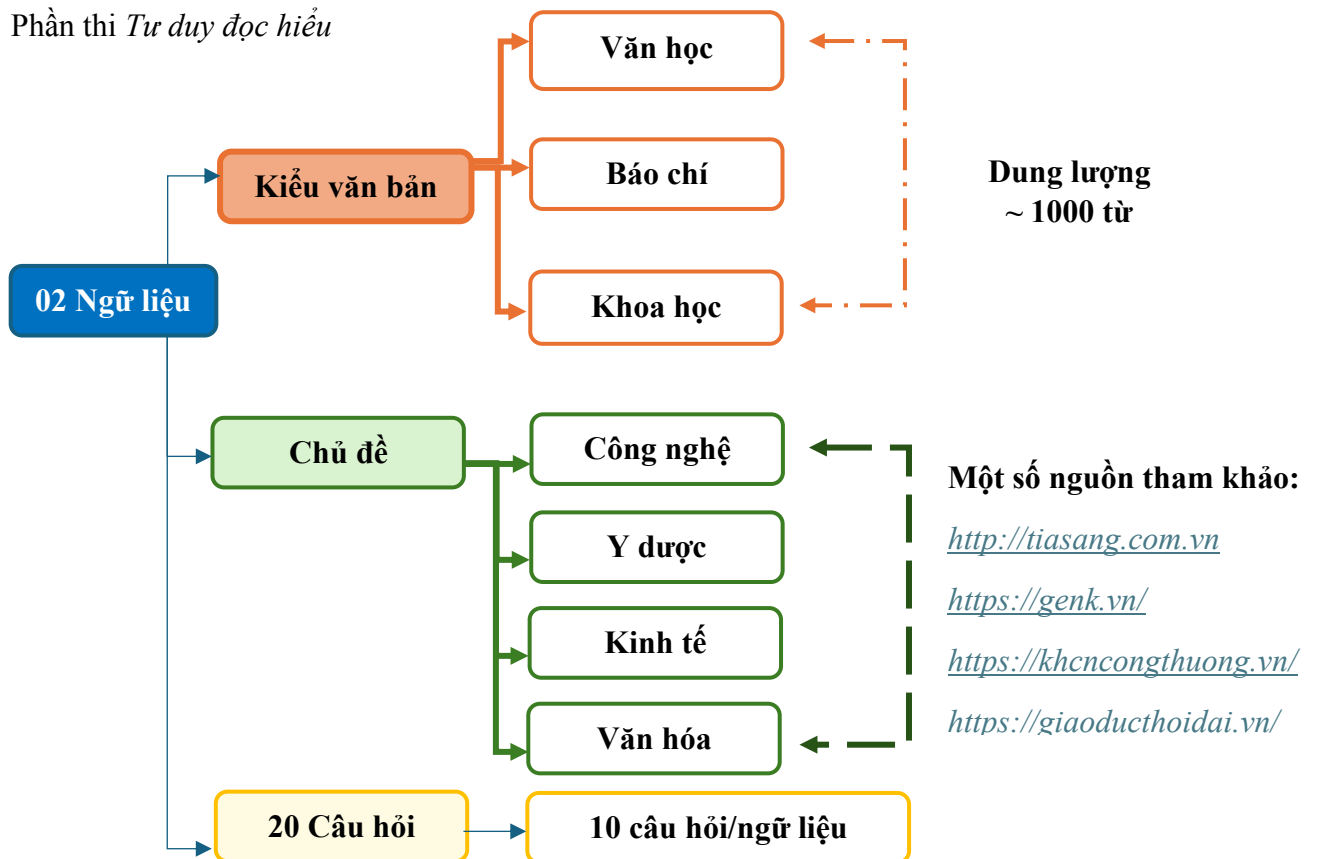
Cấu trúc và nội dung các phần thi của bài thi

← 60 phút → ← 30 phút → ← 60 phút →

Tư duy Toán học (TN)	Tư duy Đọc hiểu (TN)	Tư duy Giải quyết vấn đề (TN)
-------------------------	-------------------------	----------------------------------

TT	Phần thi	Hình thức thi	Thời lượng (phút)	Điểm
1	Tư duy Toán học	TN	60	40
2	Tư duy Đọc hiểu	TN	30	20
3	Tư duy Khoa học/Giải quyết vấn đề	TN	60	40
Tổng			150	100

Phần thi Tư duy đọc hiểu

Câu hỏi điền từ

Chú ý số lượng tiếng cần điền, chính tả khi làm bài

Tìm một từ thích hợp (không quá hai tiếng) để hoàn thành nhận định sau:

Để đảm bảo các mục tiêu về kiến thức, kĩ năng cho người học, các thầy cô giáo cần căn cứ vào hoàn cảnh, _____ cụ thể để bổ sung hay tinh giản nội dung dạy học, thực hiện đúng tôn chỉ lấy người học làm trung tâm.

Đáp án: đối tượng / doi tuong / ĐỐI TƯỢNG / DOI

Câu hỏi kéo thả

Chú ý đọc kĩ thông tin và thao tác trên máy

Hoàn thành câu sau bằng cách kéo thả các từ vào đúng vị trí:

<i>Năng lực</i>	<i>Học liệu</i>	<i>Tích lũy</i>	<i>Tài liệu</i>	<i>Chương trình</i>
-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	---------------------

Bộ GD&ĐT đã khẳng định: theo chương trình GDPT 2018, sách giáo khoa chỉ được coi là [vị trí thả 1], và [vị trí thả 2] của người học không phụ thuộc vào sách mà được [vị trí thả 3] qua nhiều kênh giáo dục khác nhau.

Đáp án:

Vị trí thả 1: học liệu.

Vị trí thả 2: năng lực.

Vị trí thả 3: tích lũy.

Note

B. Phương pháp và kỹ năng làm bài

1. Xác định nội dung chính của bài viết thông qua nhan đề và sapo

Nhan đề

Còn gọi là đầu đề, là tên, là cái "tít" (title - tiếng Anh, titre - tiếng Pháp) chung của một văn bản, một tác phẩm; được đặt dựa chủ đề của tác phẩm, phải khái quát ở mức cao về nội dung tư tưởng của văn bản, của tác phẩm.

Sapo

Là phần nội dung mở đầu của bài viết để dẫn dắt người đọc đến với nội dung chính của bài viết; có thể được viết bởi một hoặc nhiều câu văn hoàn chỉnh khác nhau nhưng cần phải súc tích, khái quát được nội dung phần thông tin cung cấp bên dưới.

“Ông lớn” Analog Devices “nhắm” thị trường chip bán dẫn xe điện tại Việt Nam

Sự kiện: Công nghệ

Chip bán dẫn đóng vai trò quan trọng trong việc tối ưu hóa phân phối điện năng, giám sát hiệu suất pin, và đảm bảo an toàn và hiệu quả tổng thể của xe điện.

Trong vài năm trở lại đây, Việt Nam đang trở thành điểm đến lý tưởng thu hút các nhà sản xuất chip bán dẫn hàng đầu trên thế giới như Intel, Samsung, Hana Micron Vina, Amkor Technology và mới đây nhất là Analog Devices (ADI) – 1 trong 10 công ty lớn nhất Hoa Kỳ về sản xuất và cung cấp chip bán dẫn cũng đã xác nhận kế hoạch tăng thêm đầu tư vào thị trường chip bán dẫn tại Việt Nam, đặc biệt là mảng chip xe điện.

Nhiếp ảnh nghệ thuật và nhiếp ảnh phong trào có đang bị đánh đồng?

Thứ Năm, 11/04/2024 20:51

Cách đây 71 năm, vào ngày 15/3/1953, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã kí Sắc lệnh số 147/SL về việc thành lập doanh nghiệp Quốc doanh chiếu bóng và chụp ảnh Việt Nam. Từ đó, ngày 15/3 trở thành ngày truyền thống của ngành Điện ảnh và Nhiếp ảnh Việt Nam. Nhưng ở thời điểm hiện tại, nhiếp ảnh Việt Nam vẫn có sự chưa phân định rõ ràng giữa nhiếp ảnh nghệ thuật và nhiếp ảnh phong trào.

“Xấu” – Nỗi đau ngầm ẩn tuổi học trò

Thứ Hai, 08/04/2024 09:46

Rốt cuộc thì nhân vật nào hạnh phúc hơn nhân vật nào? Và nhân vật nào xấu hơn nhân vật nào? Mỗi cách tiếp nhận của mỗi độc giả sẽ có những đáp án tương ứng. Thông qua *Xấu*, có thể nhìn nhận nỗ lực của nữ nhà văn khi tái hiện nỗi đau ngầm ẩn của tuổi dậy thì mà trước đây người ta thường xem nhẹ.

Đổi mới giáo dục trong một thế giới hiện đại

NEAL KOBLITZ

Nhan đề

Ở bất kì nơi nào, giáo dục đều gặp khó khăn trong việc đuổi kịp những yêu cầu của xã hội hiện đại. Việt Nam cũng không phải là ngoại lệ. Tôi sẽ đưa ra một vài hướng để giải quyết vấn đề này. Tôi sẽ bắt đầu với giáo dục toán học và sau đó sẽ nói rộng ra về việc phải chuẩn bị cho sinh viên cho nghề nghiệp sau này như thế nào trong một thế giới công nghệ cao.

Sapo

Theo truyền thống, Việt Nam cũng giống như nhiều quốc gia khác, người ta vẫn giảng dạy toán học theo một cách hàn lâm. Đó là phát triển các kĩ năng số học, đại số, lượng giác, vv. Dạy ứng dụng toán học cho hầu hết những thứ trên phải chờ đến rất lâu sau đó, có lẽ là trong các chương trình vật lý và kĩ sư ở cấp đại học.

Nội dung

Hướng tiếp cận này có một vấn đề – đặc biệt là đối với những quốc gia như Việt Nam, nơi con đường vào đại học tốt phụ thuộc vào điểm số trong bài thi toán rất khó – là những người trẻ có xu hướng nhìn nhận toán học chỉ như một chướng ngại vật họ phải vượt qua để vào được đại học tốt. Một khi họ được nhận vào học rồi, họ có thể quên luôn môn toán, hoặc cùng lắm, là chỉ cần học vài môn bắt buộc liên quan đến toán, rồi cũng quên luôn nó. Ngoài bài thi đại học, họ nhìn nhận toán học hoàn toàn tách biệt với những gì quan trọng với cuộc sống của họ.

Điều đó thật thiếu cận. Toán học không chỉ là tập hợp của một loạt kĩ năng tính toán. Nó còn là một cách nhìn thế giới và lí giải về nó. Bắt đầu từ các lớp tiểu học cho đến năm đầu đại học, có rất nhiều cách sinh viên có thể liên hệ toán học với thế giới mà họ đang sống.

Giáo dục toán ở tiểu học nên đan cài những tình huống toán học thư giãn. Ví dụ, khi tôi đến thăm các trường học (bao gồm một vài trường ở Hà Nội), tôi thường đưa ra một trò chơi với năm con xúc xắc. Người chơi sử dụng các tính toán số học (bao gồm cả phép bình phương hoặc biểu thức) để tạo ra một số nguyên tố lớn. Các em chia thành đội nhằm tìm ra số nguyên tố lớn nhất.

Nhan đề: Đổi mới giáo dục trong một thế giới hiện đại

Sapo: Ở bất kì nơi nào, **giáo dục** đều gặp khó khăn trong việc đuổi kịp những yêu cầu của xã hội hiện đại. Việt Nam cũng không phải là ngoại lệ. Tôi sẽ đưa ra một vài **hướng để giải quyết** vấn đề này. Tôi sẽ bắt đầu với giáo dục **toán học** và sau đó sẽ nói rộng ra về việc phải chuẩn bị cho sinh viên cho nghề nghiệp sau này như thế nào trong một **thế giới công nghệ cao**

Yêu cầu *Xác định nội dung chính thông qua nhan đề và sapo trong các ví dụ sau:*

1. Mô hình quản trị đại học Mỹ: Hai điểm không phù hợp với Việt Nam?

Vài năm trở lại đây, phía Mỹ đã có một số nỗ lực giới thiệu hệ thống và tổ chức kiểu Mỹ tới lĩnh vực sau đại học ở Việt Nam. Đại học Fulbright được thành lập ở Việt Nam tám năm trước và USAID vừa có một dự án hợp tác với Đại học Quốc gia Hà Nội. Tuy nhiên, mô hình quản trị đại học Mỹ mà quan chức và các cơ quan Chính phủ Mỹ muốn xuất khẩu sang Việt Nam không hề phù hợp và do vậy, lời khuyên của họ không thực sự đáng tin cậy.

.....
.....
.....
.....
.....

2. Mùa xuân Munich

Rời một cái Tết rộn ràng và một chúa xuân ứ đọng hương sắc vàng đỏ tím xanh, những bông những phượng huy hoàng ở Huế, trở lại vườn nhà Muenchen, bỗng rơi vào một thứ im vắng lạnh mát lạ thường, khu vườn trống trải với những cành gầy đang gom nắng xuân.

.....
.....
.....
.....
.....

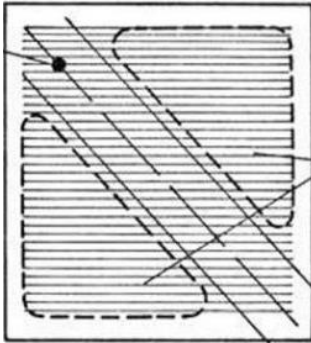
3. Đá, núi, gió và một tấm lòng

Nếu có một vùng đất nào đó mà bạn muốn trở đi trở lại, bao lần cũng không thấy chán, mỗi lần đều cảm nhận được những điều mới mẻ và cả những thân quen, như thể đó là nơi mà bạn thioocj về, thì đó là Hà Giang.

.....
.....
.....
.....

2. Đọc theo đường chéo để tìm thông tin

Kỹ thuật đọc tốc độ là để nhìn toàn bộ văn bản, khi mắt di chuyển từ dòng này sang dòng khác dọc theo một đường đứt gãy dưới dạng một con rắn. Ánh mắt được hướng theo đường chéo từ trái sang phải. Để hiểu đầy đủ về mảnh vỡ, một người sử dụng tầm nhìn ngoại vi.

Cho dù sở hữu những tiềm năng rất đáng để khai thác, song việc sử dụng TikTok để truyền thông sách cũng tồn tại nhiều hạn chế. Ngay cả khi người sáng tạo cố gắng đưa vào đó hàm lượng tri thức, chất xám thì cũng khó lòng thay đổi sự thật rằng, dạng nội dung được ưa chuộng nhất trên TikTok vẫn là những clip ngắn, với độ dài tối đa chỉ 1-2 phút nếu muốn giữ chân người xem. Thuật toán này rất dễ giản lược hóa những lớp lang phức tạp của một tác phẩm văn chương, gây nên cách nhìn nhận thiên kiến.

Ví dụ

1. Các bác sĩ cũng cho biết, thức khuya là nguyên nhân hàng đầu dẫn tới suy giảm trí nhớ. Nhiều số liệu thống kê chỉ ra người có thời gian sinh hoạt về đêm suy giảm trí nhớ gấp 5 lần so với người ngủ đúng thời gian sinh học. Đối với phụ nữ, sinh hoạt không đúng múi giờ sinh học khiến cho nguy cơ mắc các chứng rối loạn nội tiết tăng cao gây ra tình trạng rối loạn kinh nguyệt, mất sự cân bằng hormone trong cơ thể, da trở nên yếu để nổi mụn, sạm và thiếu sức sống. Ngoài ra thức khuya cũng gây tình trạng rụng tóc, hói đầu sớm ở cả nam và nữ.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Cả Việt Nam và Bhutan đều ưu tiên bảo tồn văn hóa và gắn kết xã hội, những thành phần không thể thiếu của Tổng hạnh phúc quốc gia (GNH). Cả hai nước đều có những giá trị truyền thống lấy cảm hứng từ Phật giáo và thờ phụng tổ tiên; đều coi trọng sự độc lập và tự hào về bản sắc riêng biệt của mình. Tuy nhiên, Bhutan đã chính thức áp dụng GNH như một triết lý phát triển đặt trọng tâm vào việc đo lường và thúc đẩy phúc lợi tâm lý, quản trị tốt và phát triển kinh tế xã hội bền vững. Việt Nam có thể được hưởng lợi từ việc áp dụng các chính sách và công cụ đo lường phúc lợi tương tự, tăng cường tập trung vào hạnh phúc bên cạnh tăng trưởng kinh tế.

.....
.....
.....

.....
.....
.....

3. Mì ăn liền có nhiều chất béo (đặc biệt là chất béo chuyển hóa) hơn hầu hết các loại thực phẩm khác. Một số loại chứa tới 45% lượng chất béo chuyển hóa cho phép mỗi ngày của bạn. Hàm lượng chất béo và cholesterol xấu làm tăng nguy cơ mắc bệnh tim theo thời gian. Chất béo chúng ta nhận được từ các loại hạt, rau và nguồn tự nhiên tốt cho sức khỏe và có thể làm giảm nguy cơ mắc bệnh tim. Trong khi đó, chất béo từ thực phẩm chế biến sẵn chỉ làm tăng lượng calo mà không bổ sung thêm dinh dưỡng có ý nghĩa như chất xơ, vitamin và khoáng chất cho cơ thể.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Các chương trình khuyến mãi thường xuyên cũng là cái bẫy khiến người ta tiêu tiền. Những phương thức khuyến mại khác nhau như giảm giá, giảm giá toàn phần và ưu đãi trong thời gian có hạn có thể dễ dàng khiến chúng ta cảm thấy muốn mua sắm. Để tránh cái bẫy này, chúng ta có thể lập danh sách mua sắm rõ ràng trước khi mua sắm, tránh mua sắm bốc đồng và đánh giá một cách hợp lý xem liệu chúng ta có thực sự cần mua hay không.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Xác định nội dung chính thông qua câu chủ đề

Câu chủ đề là câu mang nội dung khái quát, thể hiện ý chính (chủ đề) của đoạn văn; bao giờ cũng là câu đầy đủ thành phần và thường tương đối ngắn gọn.

Vị trí của câu chủ đề:

1. Đầu đoạn văn (đoạn văn viết theo mô hình diễn dịch)

Vấn đề trong sáng là khá phức tạp, quan niệm về sự trong sáng cũng như quan niệm về dân tộc, không phải là một cái gì tuyệt đối cố định. Có sự trong sáng quay lại sau, lấy cha ông làm mẫu mực tuyệt đối, nhưng cũng có sự trong sáng nhìn ra trước, mở đường đi cho con cháu mai sau. Có sự trong sáng dân tộc hẹp hòi, chỉ biết say mê ngắm nhìn dân tộc mình, nhưng có sự trong sáng đặt dân tộc mình là một bộ phận của nhân loại. Có sự trong sáng động và trong sáng tĩnh, trong sáng giàu và trong sáng nghèo.

.....

.....

.....

2. Câu chủ đề ở đầu và cuối đoạn văn (đoạn văn viết theo mô hình tổng – phân – hợp)

Tiếng cười trong truyện tiểu lâm Việt Nam mang rất nhiều cung bậc khác nhau. Tiếng cười ở mảng truyện về người nông dân chủ yếu để giải thoát buồn phiền, mệt nhọc nên cung bậc cười thật vô tư, thoải mái. Ở mảng truyện về tầng lớp tiểu thương, trí thức rôm như thầy đồ, thầy lang, thầy cúng, thầy bói,... lại là tiếng cười chế giễu, đả kích. Còn ở mảng truyện về bọn cường hào, quan lại, tiếng cười trở nên quyết liệt, mạnh mẽ, không khoan nhượng. Phải nói là các cung bậc cười trong truyện tiểu lâm thật phong phú, đa dạng, tiếng cười vừa để giáo dục con người, vừa để cười cho sảng khoái, để tồn tại, để phấn đấu cho cuộc đời tốt đẹp hơn.

.....

.....

.....

3. Câu chủ đề ở cuối đoạn văn (đoạn văn viết theo mô hình quy nạp)

Con cái từ khi sinh ra cho đến khi trưởng thành phần lớn đều chịu ảnh hưởng và được chăm sóc từ mẹ hơn là cha. Các em được bú mẹ, được ẵm, được dỗ dành, được tắm rửa, được mẹ ru ngủ, được mẹ cho ăn, được chăm sóc khi ốm đau,...Bằng sự nhận thức về thế giới thông qua quá trình tự quan sát, học hỏi tự nhiên hàng ngày. Và do tiếp xúc nhiều nên ảnh hưởng đặc biệt từ đức tính của người mẹ, đã dần dần hình thành bản tính của đứa trẻ theo kiểu "mưa dầm thấm lâu". Ngoài ra, đứa trẻ thường thích bắt chước người khác thông qua mẹ bởi đó là người mẹ nó gần gũi nhất. Phụ nữ là người quan trọng trong gia đình, là người chăm sóc và giáo dục con cái chủ yếu của gia đình.

.....
.....
.....

Xác định nội dung chính của các đoạn sau thông qua câu chủ đề:

1. Trong cuộc sống, chúng ta có xu hướng thường muốn nghe những lời khen thay vì những lời chê trách tiêu cực từ người khác. Nhưng thực ra có phải lời khen nào cũng tốt và lời chê nào cũng xấu? Thực ra, khen và chê đều là những quan điểm cá nhân, đều là những lời nhận xét, góp ý nhằm giúp đối tượng ngày càng hoàn thiện hơn, miễn là khen, chê phải trung thực, chân thành và đúng mực. Khen là đánh giá tích cực, còn chê là ngược lại với nhận xét, đánh giá một cách tiêu cực. Khen, chê diễn ra ở hầu hết các lĩnh vực, ngành nghề, không phân biệt không gian, thời gian, địa điểm, lứa tuổi,...

Làm việc không tốt thì bị phê bình, làm bài tốt thì được cô giáo khen, hay đơn giản chỉ là một hành động nhỏ như nhặt rác bên ven đường vứt đúng vào nơi quy định cũng là một điều rất đáng quý. Khen và chê đều quan trọng, không nên đặt nhẹ nhưng cần phải đúng mực, cần phải cân bằng giữa chúng.

Nếu khen đúng sẽ là lời khích lệ chúc mừng, nếu khen quá đà thì có thể sẽ là tâng bốc. Nếu chỉ trích không khéo léo sẽ dễ biến thành những lời khiếm nhã, lăng mạ, xúc phạm. Nếu bạn muốn bản thân trở nên hoàn hảo, hãy lắng nghe những nhận xét của người khác. Khen, chê giúp chúng ta nhìn nhận lại bản thân, sống có trách nhiệm hơn, nhận thức đúng đắn hơn về bản thân, hướng đến một cuộc sống hoàn thiện về nhân cách, tâm hồn con người.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Trong thời đại ngày nay, với sự công nghiệp hóa, hiện đại hóa, sự ra đời của nhiều trang mạng xã hội để phục vụ cho đời sống con người. Các trang mạng xã hội như: Instagram, Facebook, Zalo, Tiktok,... được rất nhiều người trên khắp thế giới ưa chuộng sử dụng, đặc biệt là đối tượng học sinh. Bên cạnh những lợi ích mà nó mang lại thì ngày nay những tác hại nảy sinh từ những ứng dụng này thì cũng không thể nào bỏ qua. Nhiều học sinh đắm chìm trong không gian ảo, xa rời thực tế, dẫn đến tình trạng "nghiện mạng xã hội".

Mạng xã hội khiến chúng ta không thực tế, rất là ngày nay vì mục đích tăng tương tác, kiếm được nhiều tiền hơn mà nhiều người đã không màng đến tác hại mà tung ra rất nhiều tin đồn giả mạo, những tin không lành mạnh, các hành vi bạo lực, các văn hóa phẩm đồi trụy,...ảnh hưởng không nhỏ đến nhân cách, đạo đức, tinh thần của học sinh và những người trẻ tuổi.

Chính vì vậy, gia đình và nhà trường cần phải quan tâm đúng mực về vấn đề này, phải có biện pháp quản lý trong việc sử dụng mạng xã hội của học sinh. Bản thân mỗi học sinh cũng cần được trang bị những kỹ năng, kiến thức và phải vô cùng tỉnh táo trong việc sử dụng mạng xã hội. Việc học sinh sử dụng mạng xã hội là tốt nếu tiếp thu được những kiến thức, những điều bổ ích chứ không phải những điều vô bổ, xấu xa.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Vẻ đẹp của con người không chỉ thể hiện qua nhan sắc bề ngoài mà nó còn nằm trong tài năng và tâm hồn. Nhan sắc là nét đẹp được trời phú, là hình hài mà cha mẹ ban cho mỗi người, nhưng tài năng và tư cách là sự vun trồng, rèn luyện ở mỗi cá nhân. Hương thơm của một bông hoa liệu có thu hút ánh nhìn của mọi người trong một thời gian dài? Con người cũng vậy, vẻ đẹp ngoại hình sẽ tạo ấn tượng với người khác, nhưng tài năng và chiều sâu trong tâm hồn mới khiến người khác nhớ mãi về bạn. Vì vậy, mỗi người cần biết chăm sóc bản thân, để "dù mình không cao nhưng vẫn khiến nhiều người phải ngoái nhìn". Tài năng hay vẻ đẹp tâm hồn ấy đều có sẵn trong mỗi chúng ta, nhưng nếu không học hỏi, trau dồi kiến thức thì chúng cũng sẽ ngủ quên và dần mai một. Mỗi ngày, mỗi giờ trôi qua, bạn cần phải liên tục học hỏi nhiều hơn, lắng nghe từ những thế hệ đi trước, trau dồi tri thức trong cuộc sống nhiều hơn để nuôi dưỡng tâm hồn. Đó là cách bạn yêu quý và trân trọng chính mình.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Cần phải có kế hoạch bảo tồn, phát huy giá trị danh hiệu, gắn với phát triển bền vững, đồng thời có chỉ tiêu trong phát triển ở tầm quốc gia. Hiện nay Việt Nam là một trong 11 quốc gia được UNESCO lựa chọn để triển khai dự án thí điểm về chỉ số văn hóa phục vụ phát triển bền vững, với 22 chỉ số.

Ở tầng địa phương cần lồng ghép đề án, chiến lược phát triển, có chỉ tiêu cụ thể. Hà Nội là thành phố sáng tạo cũng là địa phương đầu tiên có kế hoạch phát triển ngành công nghiệp sáng tạo đến năm 2045 với các chỉ tiêu; hay Ninh Bình có đề xuất về tầm nhìn đô thị di sản thiên nhiên kỷ, Hội An là đô thị du lịch quốc gia.

Trong quá trình phát triển kinh tế xã hội cũng cần lưu ý bảo đảm, tuân thủ quy định, cam kết của chúng ta với UNESCO, đặc biệt là Công ước về bảo vệ di sản thế giới “khi triển khai bất kỳ một công trình nào đều phải có đánh giá tác động, tham khảo ý kiến UNESCO để bảo đảm đúng quy trình, yêu cầu”. Lãnh đạo UNESCO cho biết sẵn sàng đồng hành cùng Việt Nam.

Cần gắn kết các danh hiệu, chúng ta có thể gắn kết ở tầm địa phương, ví dụ Huế là một điểm đến với 7 di sản, Hà Nội vừa là thành phố vì hòa bình, vừa là thành phố sáng tạo, có di sản thế giới. Có thể kết nối các quốc gia trong khu vực, ví dụ ở Châu Âu hiện nay có chương trình con đường di sản kết nối tất cả di sản thế giới ở Châu Âu và đang được triển khai hiệu quả.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Xác định thông điệp, mục đích viết

+ Thông điệp là một thông tin cụ thể được truyền tải từ một cá nhân, tổ chức hoặc cộng đồng đến một cá nhân, tổ chức hoặc cộng đồng khác bằng các cụm từ, câu hoàn chỉnh, biểu tượng hoặc các phương tiện truyền tải khác.

+ Thông điệp là một suy nghĩ hoặc ý tưởng được truyền tải thông qua các phương tiện truyền thông. Nó có thể được diễn đạt một cách rõ ràng và ngắn gọn hoặc được truyền tải một cách gián tiếp và kín đáo.

+ Thông điệp là một kết hợp hoàn hảo của nhiều yếu tố khác nhau như ngôn ngữ, hình ảnh, màu sắc và âm thanh, nhằm truyền đạt ý định của người gửi thông điệp đến đối tượng nhận tin.

Cách xác định thông điệp:

1. Đọc toàn bộ ngữ liệu, kết hợp với thông tin các câu trả lời trước đó.
2. Xác định nội dung chính của ngữ liệu/văn bản.
3. Xác định điều tác giả/người viết muốn nói qua việc trình bày thông tin/lập luận về vấn đề

Thực hành:

DẤU CHÂN SINH THÁI CỦA MỖI NGƯỜI VÀ THÔNG ĐIỆP TỪ TRÁI ĐẤT

Nếu mọi người đều đang sống như tôi thì gần 8 quả địa cầu mới chịu đựng nổi. Mà chúng ta lại chỉ có một Trái đất.

Buổi sáng mùa đông của bốn tháng trước, trong căn phòng gỗ ấm cúng tại ngôi trường trung học dân gian ở Helsingor, Đan Mạch, chúng tôi, những người trẻ đến từ hơn 30 quốc gia thảo luận về tương lai Trái đất. Cô bé người Đức 18 tuổi cao dong dỏng, mái tóc đen nhánh và nụ cười hiền, hướng dẫn chúng tôi tự đo lường "dấu chân sinh thái" của mình trên trang Footprint calculator.

Bài trắc nghiệm gồm các câu hỏi cụ thể xoay quanh cách sống, nơi sinh sống và cách thức làm việc, di chuyển của mỗi người. Từ đó kết quả trả ra rất thú vị rằng: nếu ai cũng sống như bạn thì chúng ta cần phải có bao nhiêu hành tinh như Trái đất mới đủ. Kết quả lý tưởng dĩ nhiên phải nhỏ hơn hoặc bằng một. Nếu cao hơn đồng nghĩa chúng ta đang đẩy Trái đất vào diệt vong.

Kết quả tôi làm ra là 7,5. Thật xấu hổ. Cô bé người Đức kia, ngồi kế tôi, trợn mắt nhìn vào 7,5 quả đất trên màn hình điện thoại, thảng thốt không nói nên lời. Kết quả của cô là 3,5. Tôi giải thích cho cô nghe lý do vì sao "số của tôi" - một công dân Việt Nam - lại cao như vậy. Từ điều kiện sống và sinh hoạt ở một đất nước đang phát triển, vốn đáp ứng thấp tiêu chuẩn chung để bảo vệ môi trường, đến thực tế rằng tôi là một người đi làm, những chuyến bay công tác và du lịch khá thường xuyên. Hôm ấy, chỉ có hai trong căn phòng hơn trăm người có chỉ số dưới 1,5, đều đến từ Bắc Âu.

Dù từ lâu biết rằng Trái đất đang nguy cấp, nhưng khi có số liệu từ chính bản thân mình, tương lai trở nên rõ ràng. Chúng tôi bắt đầu tìm giải pháp. Một tiếng đồng hồ trôi qua, nhiều người bắt đầu mệt mỏi. Có bạn tranh luận hăng quá, mặt đỏ lên và có vẻ sắp gây hấn với nhau đến nơi

về việc ăn hay không ăn hamburger và khoai tây chiên. Bạn biết đấy, công nghiệp thực phẩm đóng góp dấu chân không hề nhỏ vào biến đổi khí hậu. Vài giải pháp đã nghe đâu đó được từng nhóm đưa lên bảng tổng hợp trước toàn trường. Thầy giáo bông đùa: "Nào, thế ai có giải pháp chấm dứt ngay lập tức và hoàn toàn mớ bong bong này để cứu lấy Trái đất không?". Chúng tôi lắc đầu cười trừ. Làm sao khiến người ta ngừng bay, bớt đi lại, nấu ăn tại nhà, giảm thiểu tiêu thụ, cắt bớt sản xuất, toàn câu hỏi đem lại bế tắc.

Đúng lúc ấy, một cậu người Bỉ cũng 18 tuổi, mái tóc xù bung, đang vắt chân lên ghế đưa tay lên. Gương mặt điển trai và sáng sủa, cậu nói với thái độ nhẹ nhàng nhưng nghiêm túc: "Em biết. Giết sạch loài người một phát là xong ạ!". Chúng tôi bật cười. Điều đó không sai nhưng bất khả. Động lại trong tôi sau câu nói ấy là hình ảnh loài người như một ổ virus khổng lồ đang đục khoét, làm Trái đất mục ruỗng.

Hơn một tháng sau, tôi ngồi ở sân bay Zurich chờ chuyến bay về Việt Nam và đọc những dòng tin đầu tiên về căn bệnh lạ tại Vũ Hán. Cho đến hôm nay, hơn mười vạn người đã bị giết bởi loài virus mới. Tôi tự hỏi, Covid-19 có phải một kháng thể của Trái đất, của Mẹ Thiên nhiên đang gửi tới hậu thư cảnh báo loài người. Câu chuyện sẽ đi về đâu, ta chưa biết. Nhưng trong lo lắng, ta có thể tạm vui bởi ngôi nhà chung đã khá hơn một chút.

Tương lai Covid-19 đi về đâu, những biến chủng mới, năng lực tàn phá mới, câu trả lời đang không thuộc hiểu biết của loài người. Chỉ biết rằng, với một liều kháng thể đầu tiên của Trái đất, "virus loài người" đã co cụm lại, và địa cầu lần đầu tiên khoẻ khoắn hơn.

Lần đầu tiên sau nhiều năm, các chỉ số môi trường được cải thiện thực sự. Nhiều nhà môi trường học sung sướng đến nghẹn ngào. Lượng khí thải nhà kính lần đầu tiên trong 10 năm qua đã giảm đến con số mơ ước trên 5% chỉ trong vài tháng. Một giáo sư của đại học Stanford đã thốt lên: "Trong cuộc đời tôi chưa bao giờ chứng kiến một sự sụt giảm nào đáng kinh ngạc như vậy. Chúng ta thật sự chưa bao giờ thấy bất cứ thứ gì có thể so sánh với tình trạng hiện tại, trừ khi ta trở về trước Chiến tranh thế giới thứ hai".

Điều này được giải thích bởi 14 % lượng khí thải nhà kính vốn dĩ từ các phương tiện giao thông. Khi mọi người đều ở nhà, các sân bay và nhà ga đóng cửa, ta đã giúp Trái đất thoát khỏi một lượng đáng kể khí độc. Không khí sạch hơn còn có thể nhìn thấy bằng mắt thường. Ở Ấn Độ, nơi không khí ô nhiễm hàng đầu thế giới, nhiều người đã trầm trồ vì lần đầu trong đời họ nhìn thấy dãy Himalaya từ nhà mình nhờ bầu trời không còn bụi bặm vậy. Sông Hằng, dòng sông thiêng chỉ trong vòng 10 ngày phong toả của đất nước này đã giảm một nửa ô nhiễm. Lần đầu tiên màu nước trong xanh thay vì ngầu đục nhờ thoát khỏi ống xả thải khổng lồ của các nhà máy và sinh hoạt của dân chúng.

Trái đất đang được thanh lọc. Vỏ Trái đất bớt di chuyển. Tiếng động địa chấn giảm 30 % đến 50 % tại Brussels. Mức độ tiếng ồn tại Paris giảm tới gần 90 % so với trước đại dịch. Ô nhiễm không khí giảm khoảng 40 % tại các thành phố lớn ở châu Âu và châu Á.

Khắp mọi nơi trên địa cầu, thiên nhiên đang vui khúc hoan ca. Những bầu trời xanh không còn vẩn vù khói máy bay và âm thanh chát chúa của những lần cất, hạ cánh. Những con kênh vắng bóng tàu thuyền và khách du lịch, cá heo đã đến vui đùa. Lợn lòi đưa con vào dạo đêm giữa phố ở vùng dịch miền bắc nước Ý. Khi những khu cảng biển tại Châu Âu không còn huyên náo bởi còi tàu và những vệt dầu loang lổ, người ta thấy các loài chim cá tụ về. Từ những chú hải âu bạo dạn đến những con ó biển quý hiếm, các loài cá ngừ, cá heo cho đến cả rùa biển. Rùa biển lần đầu tiên còn thoải mái đến mức biển cả bờ biển Rushikulya của Ấn Độ thành "bệnh viện phụ sản". Khi con người, trong một lần hiếm hoi của lịch sử, lùi lại, thiên nhiên đã chậm chậm tìm về những nơi mà chúng cũng có quyền sở hữu.

Ở Việt Nam, ngay cả khi chúng ta chưa kết thúc 14 ngày giãn cách xã hội đầu tiên, chỉ số đo lường chất lượng không khí AQI tại TP HCM và Hà Nội đã cải thiện rất đáng kể. Chỉ số bụi mịn PM2.5 tại TP HCM đạt 20,8 mg/m³ - giảm gần 5 lần so với trước Tết. Mọi người đã bắt đầu kháo nhau về việc ngắm sao. Bầu trời sạch hơn đã cho ta thấy nhiều sao hơn, đặc biệt trong những đêm trăng khuyết. Cá heo xuất hiện ở bờ biển Nha Trang.

Nhìn nhận công bằng, Covid-19 ngoài cái chết và sự sợ hãi, còn đem đến ý tốt cho hàng tỷ con người. Những gia đình bận rộn không có dịp gặp nhau nay tề tựu dưới một mái nhà, cùng sinh hoạt và chia sẻ cả ngày như thời xưa cũ. Những học sinh quay cuồng với sách vở, các nhân viên nghiên cứu nay có kỳ nghỉ dài kỷ lục để cân bằng lại thói quen sống. Covid đã giúp đồng nghiệp tôi không còn phải đội nắng mỗi trưa tranh thủ về nhà cho con ăn sữa. Giờ đây cô có thể ôm con nhỏ trong lúc họp hành. Covid cũng giúp những bữa ăn gia đình thường xuyên và đầy đủ hơn. Khi lo lắng đến gần, người ta tìm về những giá trị cơ bản và chân thực hơn, ở đó có tình người nảy nở. Những chuyến xe phát gạo, những phần ăn nghĩa tình mong sao vẫn còn ở đó.

Tôi và bạn, chúng ta vẫn chiến đấu với Covid-19, nhưng mặt khác, lắng nghe thông điệp mà vũ trụ đang muốn gửi đến mỗi người. Để rồi khi dịch đi qua, ta thức tỉnh và thân ái hơn với Trái đất, với Mẹ Thiên nhiên và với nhau. Tôi đặt mục tiêu giảm dấu chân sinh thái của mình từ 7,5 về chỉ một Trái đất mà thôi. Tôi không muốn con cháu mình sẽ hỏi: "Gấu bắc cực là gì? Vì sao chúng lại gầy đi rồi biến mất?".

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Nguồn: **HOCMAI**